

Signalementen

Van Madelgijs tot Malagis: een bundel opstellen verzameld n.a.v. de tachtigste verjaardag van Gilbert de Smet / Georges de Schutter en Jan Goossens (red.).

– Gent : Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, 2002. – 97 p.: tab.; 24 cm. – (Studies op het gebied van de oudere Nederlandse letterkunde; no. 1)

ISBN 90-72474-47-3 Prijs € 12,-

Een boeiend en mysterieus personage in verschillende Karelromans is Madelgijs. Hij is aanvankelijk een randfiguur in het verhaal over Renout van Montalbaen, maar aan het eind van deze roman blijkt hij een sleutelfiguur te zijn. Hij is immers verantwoordelijk voor de aanwezigheid van het ros Beiaart en weet het conflict tussen Karel de Grote en de vier Heemskinderen door allerlei list en lagen (meestal is er toverkracht in het spel) steeds een nieuwe dimensie te geven.

Wat lang niet iedereen weet, is dat er een aparte ridderroman bestaat die de voorgeschiedenis beschrijft van *Renout van Montalbaen*. Deze roman, in het Middelnederlands genaamd *Madelgijs*, is het onderwerp van de bundel die hier besproken wordt. De bundel is uitgegeven na een symposium van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde dat in september 2001 plaatsvond. Dit symposium werd naar aanleiding van twee gebeurtenissen georganiseerd. Allereerst was er de editie van de laatmiddeleeuwse Duitse versie van de *Madelgijs*, de *Malagis*. Daarnaast was een van de auteurs en initiatiefnemers van deze uitgave, professor G.A.R. de Smet, tachtig jaar geworden en deze bundel werd mede daarom aan hem opgedragen.

Het boek *Van Madelgijs tot Malagis* bevat naast een laudatio voor professor De Smet een vijftal bijdragen die verschillende aspecten van deze ridderroman aan de orde stellen. Zo is er een artikel van professor De Smet zelf die onder andere ingaat op Madelgijs als literair personage. Tevens laat hij overtuigend zien dat de Hoogduitse versie een Middelnederlandse bron moet hebben gehad. Van de Middelnederlandse Madelgijsstekst zijn slechts enkele fragmenten overgeleverd. De bundel bevat verder een bijdrage van Bob Duijvestijn waarin de verhoudingen tussen de overgeleverde teksten in kaart worden gebracht. De *Madelgijs* wordt literair historisch bekeken door J.D. Janssens. Dit stuk biedt nieu-

we perspectieven voor het onderzoek naar motieven in Karelromans. Het levert interessante vondsten op op het gebied van de hoofse thematiek die wel degelijk aanwezig lijkt te zijn in de verhalen over Karel de Grote. Janssens laat zien dat deze verhalen poëtisch origineler zijn dan lange tijd werd aangenomen. Martin J. Schubert gaat in zijn bijdrage in op een geheel ander aspect van het onderzoek naar de *Malagis*. Hij laat zien hoe de Duitse tekst vertaald is uit het Middelnederlands. De laatste bijdrage in de bundel is van Bart Besamusca die de humor in de *Madelgijs* belicht. Hij heeft in de tekst die passages bestudeerd waarin gezegd wordt dat er iemand lacht. Niet in alle gevallen wordt er gelachen om humoristische gebeurtenissen, maar er zijn een aantal tekstplaatsten waar dit overtuigend wel het geval is. Door de tekst op deze manier te bestuderen, kan bekeken worden hoe de middeleeuwen reageerden op grappige situaties en welke soorten humor er onderscheiden kunnen worden. Deze bijdrage biedt een zienswijze die ook op andere middeleeuwse teksten toegepast kan worden en die tot nieuwe inzichten zal leiden. De bundel sluit met een postepiloog voor professor Gilbert de Smet geschreven door Bob Duijvestijn.

Al met al geeft de bundel een interessant overzicht van het lopende onderzoek naar de Madelgijssteksten. Deze teksten zijn lang buiten de aandacht van de wetenschap gebleven, maar zoals het zich nu laat aanzien, bieden ze een nieuw perspectief op de Karelromans in het algemeen en op de figuur van Madelgijs in het bijzonder.

Marieke van Zessen

Tijdschrift voor

**Nederlandse
Taal- & Letterkunde**

uitgegeven vanwege de Maatschappij
der Nederlandse Letterkunde te Leiden

2

2004 | jaargang 120